

Denizli Merkez İlköğretim Okullarındaki Okul Aile İlişkilerinde Karşılaşılan Sorunlar Üzerine Yönetici Görüşleri*

Asım Porsuk**, Muammer Kunt***

Özet

Bu araştırma, Denizli İlköğretim Okullarında görev yapan yöneticilerin okul-aile ilişkilerinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin algıları belirlemek, okul yöneticilerinin demografik özelliklerine göre farklılıkları tespit etmek ve neler yapılabileceği konusunda öneriler sunmak amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2009–2010 eğitim öğretim yılında Denizli İl merkezindeki resmi ilköğretim okullarında görev yapan 123 yönetici oluşturmaktadır. Veri toplamak amacı ile yöneticilere araştırmacı tarafından geliştirilen 52 sorudan oluşan ölçek uygulanmıştır. Verilerin analizine SPSS paket programı kullanılarak, ortalama, standart sapma, t-testi ve tek yönlü varyans analizi yöntemleri kullanılmıştır. Yapılan tüm istatistiksel çalışmalarda anlamlılık düzeyi 0,05 olarak kabul edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Okul, Aile, İlişkiler, İlköğretim, Sorunlar, Yönetici.

Denizli Elementary School Administrators' Opinions on the Problems Faced During School-Family Relations

Abstract

This study is done to define perception of school administrators towards problems of school family relationships, to determine differences according to demographic characteristics of school administrators and to suggest what can be done. The sample of the research consists of 123 administrators working for public elementary school during 2009-2010 academic years. The questionnaire with 52 items developed by researcher were administered in order to collect data. It has been analyzed by using the techniques such as mean, standard deviation, the t-test and one way variance analysis by using SPSS statistics programmer. In all statistical works meaningful level is accepted as 0,05.

Keywords: School, Family, Relationships, Elementary school, problems, Administrators.

Giriş

Ülkemizin geleceği olan çocukların eğitiminde okul, aile, çevre, öğretmen ve eğitim sistemi gibi faktörler etkili olmaktadır. Türk eğitim sisteminde okul-aile-çevre arasında yeterince iş birliği sağlanamamaktadır. Bunda hem okulların hem de aile ve çevrenin etkisi büyüktür. Bu da öğrencileri olumsuz yönde etkilemektedir. Öğrenci başarısının düşmesi,

çocukların zararlı alışkanlıkları daha küçük yaşlarda edinmeye başlaması ve okullarda yaşanan disiplin problemleri bu durumun en önemli sonuçları olarak karşımıza çıkmaktadır (Akyüz; 1991: 239).

Ailenin sahip olduğu birçok fonksiyon yanında en önemlilerden birisi, belki de birincisi eğitici bir özelliğe sahip olmasıdır. Ailenin bu görevini çocuğu doğurma ve onun bakımı, beslenmesi

*Bu çalışma "Denizli Merkez İlköğretim Okullarındaki Okul Aile İlişkilerinde Karşılaşılan Sorunlar Üzerine Yönetici Görüşleri" adlı Yüksek lisans tezinden derlenmiştir.

** İngilizce öğretmeni, Kadir Kameroğlu İlköğretim Okulu Çivril, DENİZLİ. e-post: esas_arda@hotmail.com

***Yard. Doç. Dr., Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, DENİZLİ. e-posta: mkunt@pau.edu.tr

ve korunması ile birlikte düşünmek gerekir. Aslında ailenin eğitici fonksiyonu, onun yapısıyla ilgilidir. Eğer aile uyumlu, iç ve dış organizasyonu normal, toplumdaki gelişmeler onun yapısını bozacak bir mahiyette değilse, çocuk için mükemmel bir eğitim yuvası olmaktadır (Akyüz; 1991: 240).

Eğitim kurumlarının yaygınlaşması ve çocuğun eğitimi işlevinin aileden eğitim kurumlarına geçmesi, teknolojinin gelişmesi ve endüstrileşme ile birlikte zorunlu hale gelmiştir. Günümüzde çocuğun eğitim büyük ölçüde eğitim kurumları tarafından yürütülmektedir. Fakat ailenin çocuğun eğitimini tamamiyle bıraktığı söylenemez. Çocuk aile içinde okulda öğrenmediği pek çok bilgi, beceri, yetenek ve tutumu kazanabilir. Aile çocuğa özellikle ailenin bağlı olduğu değerleri, tutumları ve ailenin ait olduğu alt kültür özelliklerini öğretir (Fidan ve Erden; 1986: 76).

Bugün okul-aile ilişkilerinin sadece ekonomik düzeyde kalması ailelerin okula katılımını güçleştirmektedir. Bu yüzden aileler eksik olduğu konular ve karşılaştığı problemler ile ilgili öğretmenlerle ve yöneticilerle görüşmemekte ve okul-aile işbirliğinin amacına yönelik ciddi programlar geliştirilememektedir. Dolayısıyla aileler çocuklarının öğrenme durumlarıyla ilgili karşılaştıkları problemlerin ya farkında olmamakta, ya da farkında olsa bile bu problemlerini nasıl çözeceklerini bilememektedirler (Öz; 1983: 235).

İlköğretim kurumlarının amacına ulaşabilmesi için öğretmen ile ana babanın ve yöneticilerin işbirliği içinde olması önemli bir etkidir.. Bu işbirliği sürecinin sağlıklı bir şekilde gerçekleşebilmesi için hem ana babaların hem öğretmenlerin hem de yöneticilerin yaşadıkları sorunlar ve beklentilerine önem verilmesinin gerekli olduğu ifade edilebilir.

İlköğretim çağı eğitimin önemi artık tüm dünya ülkeleri tarafından reddedilemez bir gerçektir. Bu eğitimin hedeflerine ulaşmada aile desteğinin önemi de giderek artmaktadır. Dolayısıyla uygulanan eğitim programının da öğretmen, aile ve yöneticilerin beklentilerine uygun olması gerektiği ifade edilebilir. Okul-aile ilişkilerinde yaşanan sorunların ülkemizdeki genel görünümünü bilme,

okul-aile ilişkilerinin sorunlarına çözüm getirebilecek yeni modeller geliştirme, eğitimin hedeflerine tam olarak ulaşılabilmesi için gerekli olduğu söylenebilir.

Bu araştırma, yöneticilerin okul-aile ilişkilerinde karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşlerinin alınması ve sorunların belirlenmesi etkili okul-aile ilişkilerinin oluşabilmesi süreci için atılması gereken ilk adımdır. Ortaya konulan bu sorunlar okul-aile ilişkilerinin düzenlenmesinde yol gösterici niteliktedir. Okul-aile ilişkilerinin ailenin ve okulun isteklerine uygun hale getirilebilmesi için yöneticilerin yasadıkları sorunlara ilişkin görüşlerinin alınmasına ihtiyaç duyulmuştur.

Bu araştırmanın amacı, Denizli Merkez ilköğretim okullarında yaşanan okul-aile ilişkilerinde karşılaşılan sorunlara ilişkin okul yöneticilerin görüşlerini belirlemektir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

1. Denizli ilköğretim Okullarında okul-aile ilişkilerinde karşılaşılan sorunlara ilişkin yöneticilerin görüşleri nelerdir?
2. Denizli ilköğretim Okullarında okul-aile ilişkilerinde karşılaşılan sorunlara ilişkin yönetici görüşleri, onların
 - (a) kıdem,
 - (b) mezun olunan okul türü,
 - (c) okulun içinde bulunduğu bölgenin sosyo ekonomik yapısı,
 - (d) yöneticilerin asaleten veya vekâleten görev yapması ve
 - (e) okulun öğrenci sayısına göre değişmekte midir?

Yöntem

Denizli merkez ilköğretim okullarında görev yapan yöneticilerin okul-aile ilişkilerinde yaşanan sorunlara ilişkin algılarını ortaya çıkarmaya dönük bu araştırma, tarama modelinde betimsel bir çalışmadır.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, 2009-2010 eğitim öğretim yılı güz döneminde Denizli merkez ilköğretim okullarında görev yapan yöneticiler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise, araştırmanın örneklemi ise, evreni

oluşturan 295 yöneticiden oransız eleman örnekleme yoluyla 123 yönetici örnekleme oluşturmuştur

Veri Toplama Aracı

Bu araştırmanın verileri, anket tekniği yoluyla toplanmış ve ilköğretim okullarında görev yapan yöneticilerin ilköğretim okullarında yaşanan okul-aile ilişkilerinde karşılaşılan sorunlara belirlemeye çalışılmıştır. Uygulanan ölçme aracı ile elde edilen veriler ,SPSS paket programı ile analiz edilmiştir.

Veri toplama aracının geliştirilmesi için öncelikle literatür taraması yapılmıştır. Alandaki uzman kişilerin ve okul yöneticilerinin görüş ve önerilerinden yararlanılmıştır. Elde

edilen bilgiler doğrultusunda, araştırmacılar tarafından "Okul Aile İlişkilerinde Karşılaşılan Sorunlar Envanteri" adlı bir ölçek hazırlanmıştır. Ölçme aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birincin bölümde yöneticilere ve okullara ilişkin bilgiler, ikinci bölümde ise okul aile ilişkilerinde karşılaşılan sorunları ilişkin yöneticilerin algılarını belirlemek için 52 soru yer almaktadır. Ölçekte yer alan sorunlara ilişkin üç alt boyut bulunmaktadır. Veliden kaynaklanan sorunlar 28 yargı, okuldan kaynaklanan sorunlar 17, öğretmenden kaynaklanan sorunlar 7 yarıdan oluşmaktadır. Ölçekte Likert tipi dördü derecelendirme ölçeği kullanılmıştır ("Hiçbir Zaman", "Ara sıra", "Çoğunlukla" ve "Her Zaman").

Tablo 1. Ölçekteki Maddeler İçin Düzey Aralıkları

Katılma Derecesi	Düzey Aralığı
Her Zaman	3.41- 4.00
Çoğunlukla	2.61- 3.40
Ara sıra	1.81- 2.60
Hiçbir Zaman	1.00- 1.80

Anketin geçerliliğini test etmek amacıyla, araç uzmanların görüşlerine sunulmuştur. Alınan eleştiriler değerlendirilerek gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Araştırma anketinin uygulanması sonucu elde edilen veriler SPSS

programı kullanılarak veri toplama aracının CronBach-Alpha değeri yöneticilere sorulan "Bu sorun sizin okulunuzda hangi sıklıkla yaşanmaktadır?" sorusu için verilen cevaplara göre tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Cron Bach-Alpha değerleri(Sorunların Yaşanma Sıklığına İlişkin Algılama düzeyi)

	CronBach-Alpha
Veli Boyutu	0.9184
Okul Boyutu	0.8852
Öğretmen Boyutu	0.8718
Toplam	0.9385

Verilerin Toplanması

Ölçek, araştırmacı tarafından Denizli il merkezinde bulunan 56 resmi ilköğretim okuluna gidilerek uygulanmıştır Araştırmanın verileri 2009–2010 öğretim yılı güz döneminde

toplanmıştır. Toplam 165 yöneticiye ölçek dağıtılmış ve 132 tanesi geri alınabilmiştir. Geri alınan ölçeklerden eksik doldurulanlar elendikten sonra 123 ölçek değerlendirmeye alınmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin çözümlenmesinde SPSS (Statistical Package for Social Sciences) paket programı kullanılmıştır. Araştırmanın alt problemlerine yanıt bulmak amacıyla t-testi, tek yönlü varyans analizi, standart sapma, ortalama gibi istatistik tekniklerinden yararlanılmıştır. Yapılan istatistiksel çözümlerinde anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

Bulgular

Bu bölümde Denizli İlköğretim Okullarında okul-aile ilişkilerinde karşılaşılan sorunlara ilişkin yönetici algılarının, yöneticilerin kıdem, mezun olunan okul türü, okulun içinde bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik yapısı, yöneticilerin asaleten veya vekâleten görev

yapması ve okulun öğrenci sayısının değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediği ve Denizli İlköğretim Okullarında karşılaşılan okul-aile ilişkileri sorunlarının en çok hangi boyutta görülmekte olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Uygulanan ölçeğin istatistiksel analize ve her alt probleme ilişkin elde edilen bulguların tabloları ve bu bulgulara ait yorumlar aşağıda yer almaktadır.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Denizli İlköğretim Okullarında okul-aile ilişkilerinde karşılaşılan sorunlara ilişkin yöneticilerin görüşleri nelerdir?” şeklinde belirlenmiştir. Bu alt probleme ilişkin bulgular analiz edilmiş ve bulgular tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 3. Yöneticilerin Okul-Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Algılarını Betimleyen İstatistik Değerleri

	n	En Düşük	En Yüksek	\bar{X}	Ss
Yöneticilerin ortalama puanları	123	57	167	103.16	18.08

Tablo 3’de görüldüğü gibi, okul yöneticilerinin okul-aile sorunlarına ilişkin algılarının ortalaması 103,16 standart sapması ise 18,08 olarak hesaplanmıştır. Ortalamaya bir standart sapma (18,08) eklenerek ve ortalamadan bir standart sapma (18,08) çıkarılarak, yöneticilerin sorunlara ilişkin algıları üç düzeyde sınıflandırılmıştır. Buna göre, ortalamanın üst değeri 121,24 olarak belirlenmiştir. 121,24 değerinin üzerindeki değerler “yüksek algı” düzeyini oluşturmaktadır. Ortalamanın alt değeri ise 85,08 olarak hesaplanmıştır. 85,08 değerinin altındaki değerler “düşük algı”

düzeyini, 85,08 ile 121,24 arasındaki değerleri ise “orta algı” düzeyini oluşturmaktadır.

Yöneticilerin okul-aile ilişkilerinde yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerinin frekansları Tablo 4’de görülmektedir. Tabloya göre, Denizli İl merkezinde görev yapan yöneticilerin sorunlara ilişkin algıları “orta” düzeydedir. Yöneticilerin sorunlara ilişkin algılarında, yöneticilerin % 62 si “orta” düzeyde, % 22 si “düşük” düzeyde, %16 sı “yüksek” düzeyde algıya sahip oldukları görülmüştür.

Tablo 4. Yöneticilerin Okul-Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlarına İlişkin Algılarının Frekans Değerleri

	Frekans	%	Düzye
121 ve üstü	20	16	Yüksek
85-121 arası	76	62	Orta
85 ve altı	27	22	Düşük
Toplam	123	100	

Yapılan analizler sonucu ortaya çıkan sonuçlara göre yöneticilerin %62'sinin okul- aile ilişkilerinde yaşanan sorunları orta düzeyde algıladıkları görülmektedir. Bu durum çocuğun eğitiminde çok önemli bir rolü olan ailelerin eğitime yeterince katkıda bulunmadığı, bir başka deyişle ailelerden çocuklarının eğitiminde üstlerine düşen görevleri iyi bir şekilde yapamadığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Yaşanan bu sorunların oluşumunda, öğretmen ve okulun da payı bulunmaktadır.

Araştırmanın birinci alt problemi "Denizli İlköğretim Okullarında okul-aile ilişkilerinde karşılaşılan sorunlara ilişkin yöneticilerin algıları nelerdir?" şeklinde belirlenmiştir. Bu

alt probleme ilişkin bulgular veli, öğretmen ve okul kaynaklı sorunlar olmak üzere üç boyutta ele alınıp, analiz edilmiş ve bulgular tablolar halinde aşağıda verilmiştir.

Tablo 5.1 incelendiğinde okul yöneticileri; velilerin okulla yalnızca çocukları ile ilgili bir sorun olduğunda görüşmek istemesini, velilerin parasal konularda problem çıkarmasını, velilerin çocuk eğitimi konusunda bilgili olmamasını, velilerin çocuklarının olumsuz yönlerini kabullenmek istememesini, velilerin veli toplantılarını ekonomik amaçlı olarak görmesini, velilerin eğitim düzeyinin düşük olmasını ve öğretmenlerin aile ziyaretleri yapmamasını en önemli sorunlar olarak algılamaktadırlar.

Tablo 5.1 Yöneticilerin Okul-Aile İlişkilerinde Yaşanan Velilerden Kaynaklanan Sorunlara İlişkin Algıları.

	\bar{X}	Ss	Düzyer
23. Velilerin okulla yalnızca çocukları ile ilgili bir sorun olduğunda görüşmek istemesi	2.7561	.65714	Çoğunlukla
9. Velilerin parasal konularda problem çıkarması	2.6829	.77160	
21. Velilerin çocuk eğitimi konusunda bilgili olmaması	2.6016	.62384	
20. Velilerin çocuklarının olumsuz yönlerini kabullenmek istememesi	2.5285	.69335	Ara sıra
15. Velilerin veli toplantılarını ekonomik amaçlı olarak görmesi	2.5259	.79315	
12. Velilerin eğitim düzeyinin düşük olması	2.5178	.77211	
11. Ailelerin okulların korunmasına ilgisiz kalması	2.3984	.75466	
27. Velilerin, veli toplantılarına katılmaması	2.3659	.64361	
19. Velilerin, çocuklarıyla ilgilenmemesi	2.3496	.72410	
1. Velilerin sınıf etkinliklerine katılmaması	2.3333	.63590	
14. Velilerin öğretmenleri yeterince tanımaması	2.3252	.72988	
29. Okul çevresinde başka bölgelerden göç eden çok sayıda ailenin bulunması	2.3252	.90984	
13. Velilerin ailevi problemlerini okula ve öğrenciye yansıtması	2.3089	.66690	
7. Velilerin yöneticilerle öğretmenlerle ilgili şikâyetleri olduğunda görüşmek istemesi	2.2764	.76072	
16. Velilerin okul ve aileyi bir bütün olarak görmemesi	2.2927	.81715	
10. Çağrıldığında velilerin okula gelmemesi	2.2764	.63117	
25. Velilerin çocukları ile ilgili sorunları olduğunda okul ile işbirliği yapmaması	2.2439	.63170	

Tablo 5.1 Devamı

24. Velilerin çocuklarıyla ilgili yapılan önerileri dikkate almaması	2.2358	.55929	
18. Velilerin okulda uyulması gereken kurallara özen göstermemesi	2.1870	.73940	
22. Velilerin çocuklarının olumsuz davranışlarında okulu suçlaması	2.1138	.58957	
4. Velilerle rahat iletişim kurulamaması	2.0732	.62948	
26. Velilerin çocuklarının sosyal etkinliklere katılmasını istememesi	2.0163	.65266	
17. Velilerin okulda verilen eğitimi önemsememesi	1.9837	.77865	
2. Velilerin öğretmenlerle olan ilişkilerinde saygılı olmaması	1.9187	.52156	
5. Velilerin öğretmenlere karşı olumsuz tutum ve önyargılara sahip olması	1.8862	.58957	
6. Velilerin öğretmenlerle bilgi alışverişinde bulunmak istememesi	1.8130	.76125	
3. Velilerde öğretmenlere karşı güven eksikliği olması	1.7967	.52728	Hiçbir
8. Velilerin yöneticilere güvenmemesi	1.6829	.69326	zaman

Çocukların zamanlarının çoğunu aileleri ile evlerinde geçirdiği düşünülürken, çocuğun gelişiminde ailenin ve okul-aile ilişkilerinin ne kadar önem taşıdığı daha iyi anlaşılabilir. Çocuk birçok olumlu veya olumsuz davranışı kendisine en önemli örnek olarak seçtiği ailesinden alır. Aile çocuğun psikolojik, sosyal ve zekâ v.b. gelişiminde önemli bir faktördür, çocuğun bu yönlerdeki gelişimi onun okul yaşamını önemli ölçüde etkiler. Bu sebeple yöneticiler çocuklarını iyi tanıyan, onların güçlü ve zayıf yönlerini bilen, onlarla iyi iletişim kuran, onlara sıcak, sevgi dolu bir aile ortamı sunabilen ve eğitim konusunda daha bilgili velilerle daha verimli ve etkili bir eğitim yapılabileceğini düşünmektedirler.

Tablo 5.1’de görüldüğü gibi yöneticiler velilerin yönetici ve öğretmenlere karşı güven eksikliği olması maddelerini hiçbir zaman şeklinde cevaplamışlardır. Buradan hareketle yöneticilerin ve öğretmenlerin kendilerine duyulan bu güveni iyi kullanarak, maddi ve öğrenci sorunlarını çok fazla öne çıkarmadan velileri okula çekmeleri ve onların eğitim ve okul konusundaki bilgilerini ve okula olan ilgilerini artırmaya çalışmaları gerektiği ifade edilebilir.

Tablo 5.2’de görüldüğü gibi yöneticilerin okul-aile ilişkilerinde yaşanan sorunlara ilişkin

algılarının okul boyutunda ilk sırayı “Okul-aile toplantılarının işlevsel olmaması” maddesi almıştır. Yöneticiler bu toplantıların yalnızca öğrencilerin sorunlarının görüşüldüğü toplantılar olmayıp, velilerin okul ve eğitim hakkında bilgilendirildiği toplantılar olması gerektiğini ve bununda yaşanan sorunları azaltacağına inanmaktadırlar. Ancak okul-aile toplantılarının daha işlevsel hale getirilmesi, velilerin çocuk eğitimi konusunda bilgilendirilmesi ve velilerin okula daha sık çağırılması yöneticilerin bu konular üzerine daha çok eğildiklerinde ortadan kaldırabilecekleri sorunlar olduğu ifade edilebilir. Çünkü yöneticilere bu konularda gerekli yetki ve sorumluluklar verilmiştir. Ölçekteki birçok maddeye “Hiçbir Zaman” şeklinde cevap verilmesi ölçeğin bu bölümünde yöneticilerden kaynaklanan sorunların yer almasından kaynaklanabileceği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 5.2. Yöneticilerin Okul-Aile İlişkilerinde Yaşanan Okuldan Kaynaklanan Sorunlara İlişkin Algıları.

	\bar{X}	Ss	Düzye
28. Okul-aile toplantılarının işlevsel olmaması	2.0407	.84347	Ara sıra
45. Velilerin çocuk eğitimi konusunda bilgilendirilmemesi	1.9431	.85220	
44. Velilerin okula yalnızca çocukları ile ilgili bir sorun olduğunda çağırılması	1.8943	.77685	
38. Veli görüşmeleri için okulda uygun ortamların bulunmaması	1.7642	.89700	Hiçbir zaman
30. Okul yöneticisinin karar alırken öğretmen ve velilerin fikrini almaması	1.7073	.67425	
32. Okulda okul rehber öğretmenin olmaması	1.7073	1.03806	
40. Ailelerin eğitim sürecine dâhil edilmemesi	1.6992	.75677	
52. Okulun öğrenci velileri için de bir eğitim merkezi olma görevini yerine getirememesi	1.6992	.73479	
51. Öğretmen-öğrenci-aile ve idare arasında sağlıklı bir iletişim ve işbirliğinin sağlanamaması	1.6667	.66118	
31. Okul yönetiminin velilerle ilişkisinin yeterli olmaması	1.6423	.70281	
33. Okulun velilerden para toplamada ısrarcı davranması	1.5772	.77890	
34. İhtiyaç duyulduğunda velilerle bireysel görüşme yapılmaması	1.4959	.70564	
47. Veli toplantılarında velilerin beklentileri ve eleştirilerinin önemsenmemesi	1.4959	.61902	
35. Okulun ailelerle yalnızca para ile ilgili konular olduğunda görüşmek istemesi	1.3577	.65449	
50. Yönetici ve öğretmenlerin okul ve aileyi bir bütün olarak görmemesi	1.3496	.58651	
49. Okulların kendilerini çevreden soyutlaması	1.3252	.59363	
48. Okulun okul-aile birliklerine önem vermemesi	1.3089	.58855	

Tablo 5.3. Yöneticilerin Okul-Aile İlişkilerinde Yaşanan Öğretmenlerden Kaynaklanan Sorunlara İlişkin Algıları.

	\bar{X}	Ss	Düzye
37. Öğretmenlerin aile ziyaretleri yapmaması	2.2439	.87161	Ara sıra
36. Öğretmenlerin velileri yeterince tanımaması	1.9593	.63243	
41. Öğretmenlerin veli toplantılarında öğrencilerin olumsuz yönlerini öne çıkarması	1.9431	.66900	
43. Öğretmenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlarında aileyi suçlaması	1.9350	.59698	Hiçbir zaman
42. Öğretmenlerin öğrencilerin sorunları ile yeterince ilgilenmemesi	1.6179	.60761	
46. Öğretmenlerin düzenli olarak toplantı yapmaması	1.6016	.66209	
39. Öğretmenlerin velilerle ilgilenmemesi	1.4309	.61513	

Tablo 5.3 incelendiğinde yöneticiler öğretmenlerin aileleri daha iyi tanımaya yönelik faaliyetler yapması gerektiğini ifade etmektedirler. Buna ek olarak yöneticiler öğretmenlerden toplantılarda öğrencilerin kötü yönlerinden önce iyi yönlerini öne çıkarmasını istemektedir. Eğer öğretmenler tarafından sürekli kötü eleştiriler yapılırsa, bunun velileri okuldan uzaklaştıracağı öne sürülebilir. Öğretmenler öğrencilerin kötü davranışlarını yorumlarken aileleri suçlamadan önce öğrencilerin kişilik özelliklerini ve arkadaş çevrelerini göz önünde bulundurabilirler.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi, "Denizli İlköğretim Okullarında okul-aile ilişkilerinde karşılaşılan sorunlara ilişkin yönetici algıları,

onların (a) kıdem, (b) mezun olunan okul türü, (c) okulun içinde bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik yapısı, (d) yöneticilerin asaleten veya vekâleten görev yapması ve (e) okulun öğrenci sayısına göre değişmekte midir?" şeklinde belirlenmiştir. İkinci alt probleme ilişkin bulgular ortalama değerleri, t-test ve tek yönlü varyans analizi yardımıyla karşılaştırılarak tablolar halinde verilmiştir.

a)Kıdem'e Göre Yöneticilerin Okul-Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Algılarına Dair Bulgular

Tablo 6'da yöneticilerin okul-aile ilişkilerinde yaşanan sorunlara ilişkin algılarının yöneticilikteki kıdem değişkenine göre ağırlıklı ortalamaları verilmiştir.

Tablo 6. Yöneticilerin Okul-Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Algılarının Kıdem Değişkenine Göre Ortalama Tablosu

Hizmet Yılı	Veli Boyutu			Okul Boyutu			Öğretmen Boyutu		
	N	\bar{X}	Ss	N	\bar{X}	Ss	N	\bar{X}	Ss
1-10	14	64.1429	11.43448	14	29.4286	4.25557	14	11.8571	2.87849
11-20	38	58.6316	10.23619	38	30.5526	8.61707	38	12.6579	3.38739
21-40	71	60.6620	10.32050	71	29.8169	7.25517	71	12.9437	2.94176
Toplam	123	60.4309	10.46155	123	30.0000	7.40292	123	12.7317	3.07308

Yönetici algılarının ortalamaları incelendiğinde 1-10 yıl arasında kıdeme sahip yöneticilerin veli boyutunda yüksek algı gösterdikleri görülmektedir. Bu sonuçtan hareketle

yöneticilikte yeni olanların kıdemli yöneticilere göre okul-aile ilişkilerini daha fazla önemseydiği sonucuna varılabilir.

Tablo 6.1 Yöneticilerin Okul-Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Algılarının Kıdem Değişkenine Göre Varyans Analizi Tablosu

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p
Veli Boyutu	Gruplar arası	319.719	2	159.859	1.472	.234
	Gruplar içi	13032.444	120	108.604		
	Toplam	13352.163	122			
Okul Boyutu	Gruplar arası	18.557	2	9.278	.167	.846
	Gruplar içi	6667.443	120	55.562		
	Toplam	6686.000	122			
Öğretmen Boyutu	Gruplar arası	14.105	2	7.052	.744	.478
	Gruplar içi	1138.042	120	9.484		
	Toplam	1152.146	122			

P>0.05

Tablo 6.1 incelendiğinde yöneticilerin okul-aile ilişkilerinde yaşanan sorunlara ilişkin algılarının veli, okul ve öğretmen boyutlarında kıdem değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. ($p>0.05$)

b) Mezun Oldukları Okullara Göre Yöneticilerin Okul-Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Algılarına Dair Bulgular

Tablo 7'de yöneticilerin okul-aile ilişkilerinde yaşanan sorunlara ilişkin algılarının mezun olunan eğitim kurumu değişkenine göre ağırlıklı ortalamaları verilmiştir.

Tablo 7. Yöneticilerin Okul-Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Algılarının Mezun Olunan Eğitim Kurumu Değişkenine Göre Ortalamaları.

Gruplar	Veli Boyutu			Okul Boyutu			Öğretmen Boyutu		
	N	\bar{X}	Ss	N	\bar{X}	Ss	N	\bar{X}	Ss
Eğitim Yüksek Okulu	3 2	60.6875	9.89766	32	30.4375	7.48305	32	13.1875	2.57077
Eğitim Fakültesi	7 9	60.2785	10.84381	79	29.6709	7.62876	79	12.5316	3.33911
Fen-Edebiyat Fakültesi	2	59.0000	22.62742	2	29.0000	7.07107	2	13.5000	3.53553
Yüksek Lisans	6	64.0000	7.61577	6	32.0000	4.69042	6	13.5000	1.76068
Diğer	4	56.7500	8.22091	4	30.5000	8.34666	4	11.5000	3.10913
Toplam	1 2 3	60.4309	10.46155	123	30.0000	7.40292	123	12.7317	3.07308

Tablo 7 incelendiğinde alanında yüksek lisans eğitimi alanlarda bütün boyutlarda diğer gruplara göre daha yüksek algı düzeyi olduğu görülmektedir. Bu sonuç alanında ileri düzeyde eğitim almak yöneticilerin okul-aile ilişkilerine verdikleri önemi ve beklentilerini yükseltmektedir şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 7.1'de yöneticilerin okul-aile ilişkilerinde yaşanan sorunlara ilişkin algılarının mezun olunan eğitim kurumu değişkenine göre varyans analiz sonuçları verilmiştir.

Tablo 7.1 Yöneticilerin Okul-Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Algılarının Mezun Olunan Eğitim Kurumu Değişkenine göre Varyans Analizi Sonuçları.

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p
Veli Boyutu	Gruplar arası	138.664	4	34.666	.310	.871
	Gruplar içi	13213.498	118	111.979		
	Toplam	13352.163	122			
Öğretmen Boyutu	Gruplar arası	20.600	4	5.150	.537	.709
	Gruplar içi	1131.546	118	9.589		
	Toplam	1152.146	122			
Okul Boyutu	Gruplar arası	41.682	4	10.420	.185	.946
	Gruplar içi	6644.318	118	56.308		
	Toplam	6686.000	122			

P>0.05

Tablo 7.1 incelendiğinde, yöneticilerin okul-aile ilişkilerinde yaşanan sorunlara ilişkin algılarının veli, okul ve öğretmen boyutlarında mezun olunan okul değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.(p>0.05)

c)Okulların İçinde Bulunduğu Bölgenin Sosyo-Ekonomik Durumuna Göre Yöneticilerin Okul-Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Algılarına Dair Bulgular

Tablo 8' de yöneticilerin okul-aile ilişkilerinde yaşanan sorunlara ilişkin algılarının okulun içinde bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik durumu değişkenine göre ortalamaları verilmiştir.

Tablo 8 Yöneticilerin Okul-Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Algılarının Okulun İçinde Bulunduğu Bölgenin Sosyo-Ekonomik Durumu Değişkenine Göre Ortalama Tablosu

Gruplar	Veli Boyutu			Okul Boyutu			Öğretmen Boyutu		
	N	\bar{X}	Ss	N	\bar{X}	Ss	N	\bar{X}	Ss
Düşük	49	63.1837	10.20350	49	31.1429	6.26166	49	12.8980	2.63980
Orta	63	59.9524	10.21610	63	29.9683	8.26569	63	12.7937	3.29789
Yüksek	11	50.9091	7.07749	11	25.0909	4.88783	11	11.6364	3.58532
Toplam	123	60.4309	10.46155	123	30.0000	7.40292	123	12.7317	3.07308

Yönetici algılarının ortalamaları incelendiğinde, veli ve okul boyutunda ekonomik açıdan düşük ve orta ile yüksek bölgeler arasındaki sorun algılama farkının yüksek olduğu görülmektedir. Fakat düşük ve orta bölgeler arasında bir fark gözlenmemiştir. Lareau(1987) tarafından yapılan "Ailenin

Sosyal Sınıfı İle Okul-Aile Arasındaki İlişki" konulu çalışmada da belirtildiği gibi eğitim ve ekonomik düzeyi düşük ve orta olan velilerin gelirlerinin düşük olması, ağır iş şartlarında çalışması, çocuk sayılarının çokluğu vb. sebeplerle velilerin çocuklarının eğitim ile ilgili sorunlarını bilmedikleri, okul müfredatını

bilmedikleri, çocuklarına evde gereken desteği vermedikleri, gerekli eğitim araç-gereçlerini sağlamadıkları, okul ve öğrencileriyle yeterince ilgilenmedikleri ve bütün sorumluluğu öğretmenlere bıraktığı ifade edilebilir. Bu bölgedeki okullara yeterince maddi ve manevi destek sağlanamadığı için gerekli fiziksel ve sosyal şartlar mevcut değildir. Bundan dolayı bu bölgelerde görev yapan yöneticilerin okul-

aile ilişkilerinde yaşadığı sorunlar ekonomik ve eğitim düzeyi açısından yüksek olan bölgelere göre çok daha fazla olmaktadır

Tablo 8.1’de yöneticilerin okul-aile ilişkilerinde yaşanan sorunlara ilişkin algılarının okulun içinde bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik durumu değişkenine göre varyans analiz tablosu verilmiştir.

Tablo 8.1 Yöneticilerin Okul-Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Algılarının Okulun İçinde Bulunduğu Bölgenin Sosyo-Ekonomik Durumu Değişkenine Göre Varyans Analizi Sonuçları

Veli Boyutu	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p
	Gruplar arası	1383.049	2	691.525	6.933	.001*
	Gruplar içi	11969.113	120	99.743		
	Toplam	13352.163	122			
Okul Boyutu	Gruplar arası	329.154	2	164.577	3.107	.048*
	Gruplar içi	6356.846	120	52.974		
	Toplam	6686.000	122			
Öğretmen Boyutu	Gruplar arası	14.794	2	7.397	.780	.461
	Gruplar içi	1137.353	120	9.478		
	Toplam	1152.146	122			

*p<0.05

Tablo 8.1 incelendiğinde yöneticilerin okul-aile ilişkilerinde yaşanan sorunlara ilişkin algılarının veli ve okul boyutlarında okulun içinde bulunduğu bölgenin sosyo ekonomik durumu değişkenine göre anlamlı bir fark gözlenmiştir(p<0.05).

Yöneticilerin okul-aile ilişkilerinde yaşanan sorunlara ilişkin algılarının okulun içinde bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik durumu değişkenine göre veli ve okul boyutlarında gruplar arası fark gözlenmiş ve farkların hangi gruplar arasında olduğu scheffe analizi ile tespit edilip tablo 8.1’de sunulmuştur.

Tablo 8.2 Yöneticilerin Okul-Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Algılarının Okulun İçinde Bulunduğu Bölgenin Sosyo-Ekonomik Durumu Değişkenine Göre Veli ve Okul Boyutlarında Gruplar Arası Gözlenen Farklar

Veli Boyutu	Düşük Ort.=63.1837	Orta Ort.=59.9544	Yüksek Ort.=50.9091
Düşük Ort. =63.1837	-----	Fark Yok	Ort.Farkı=12.2746 p=0.001
Orta Ort=59.9544	Fark Yok	-----	Ort.Farkı=9.0433 p=0.001
Yüksek Ort.=50.9091	Ort.Farkı=-12.2746 p=0.001	Ort.Farkı=-9.0433 p=0.001	-----
Okul Boyutu	Düşük Ort.=31.1429	Orta Ort.=29.9683	Yüksek Ort.=25.0909
Düşük Ort. =31.1429	-----	Fark Yok	Ort.Farkı=6.0519 p=0.048
Orta Ort=29.9683	Fark Yok	-----	Fark Yok
Yüksek Ort.=25.0909	Ort.Farkı=-6.0519 p=0.048	Fark Yok	-----

Tablo 8.2’de görüldüğü gibi bu sonuç okulun içinde bulunduğu bölgenin sosyo- ekonomik durumunun düşük olması, okul ve veli boyutlarındaki sorunları artırmaktadır şeklinde yorumlanabilir.

d) Okulların Öğrenci Sayılarına Göre Yöneticilerin Okul-Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Algılarına Dair Bulgular

Tablo 9. Yöneticilerin Okul-Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Algılarının Okulun Öğrenci Sayıları Değişkenine Göre Ortalama Tablosu

Gruplar	Veli Boyutu			Okul Boyutu			Öğretmen Boyutu		
	N	\bar{X}	Ss	N	\bar{X}	Ss	N	\bar{X}	Ss
1- 500	22	63.652	12.24139	43	31.5814	7.95593	43	12.9767	3.00387
500-1000	43	60.045	9.61882	22	29.5909	6.95331	22	12.6364	2.88750
1000 ve üzeri	58	58.187	8.76087	58	28.9828	7.05987	58	12.5862	3.22835
Toplam	123	60.439	10.46155	123	30.0000	7.40292	123	12.7317	3.07308

Yönetici algılarının ortalamaları incelendiğinde öğrenci sayısı 1-500 olan okullarda yöneticilerin sorun algılama düzeyinin diğer gruplara göre yüksek olduğu görülmektedir. Bunun sebebi olarak öğrenci sayısı kalabalık okulların yöneticilerinin öğrenci velisinin sayısının çokluğu nedeniyle onlarla yeterli ilişkinin sağlanamayacağını düşünerek okul-aile ilişkilerini daha az önemsedikleri ileri sürülebilir. Fakat öğrenci sayısı az olan okulların

veli sayısı da az olacağından yöneticiler onlarla daha çok iletişim içinde oldukları için okul-aile ilişkilerine daha çok önem verdikleri ve bu yüzden daha çok sorun algıladıkları ifade edilebilir.

Okulun öğrenci sayısı değişkenine göre yönetici algılarında farklılık olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılıp Tablo 4.13'da verilmiştir.

Tablo 9.1 Yöneticilerin Okul-Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Algılarının Okulun Öğrenci Sayıları Değişkenine göre Varyans Analiz Tablosu

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	
Veli Boyutu	Gruplar arası	740.527	2	370.263	3.523	.033*
	Gruplar içi	12611.636	120	105.097		
	Toplam	13352.163	122			
Okul Boyutu	Gruplar arası	171.234	2	85.617	1.577	.211
	Gruplar içi	6514.766	120	54.290		
	Toplam	6686.000	122			
Öğretmen Boyutu	Gruplar arası	4.010	2	2.005	.210	.811
	Gruplar içi	1148.137	120	9.568		
	Toplam	1152.146	122			

*p<0.05

Öğrenci sayısı değişkenine göre veli boyutunda öğrenci sayısı 1000 ve üzeri olan okullar lehine anlamlı bir fark olduğu gözlenmiştir (p<0.05).

Yöneticilerin okul-aile ilişkilerinde yaşanan sorunlara ilişkin algılarının okulun öğrenci

sayıları değişkenine göre veli boyutunda gruplar arasında fark gözlenmiş ve farkın hangi gruplar arasında olduğu scheffe analizi ile tespit edilip Tablo 9.2'de sunulmuştur.

Tablo 9.2 Yöneticilerin Okul-Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Algılarının Okulun Öğrenci Sayıları Değişkenine Göre Veli Boyutunda Gruplar Arasında Gözlenen Farklar

Veli Boyutu	1-500 Ort.=63.6512	500-1000 Ort.=60.0455	1000 ve üzeri Ort.=58.1897
1-500 Ort. =63.6512	-----	Fark Yok	Ort.Farkı=5.5615 p=0.033
500-1000 Ort=60.0455	Fark Yok	-----	Fark Yok
1000 ve üzeri Ort.=58.1897	Ort.Farkı=-5.5615 p=0.033	Fark Yok	-----

Tablo 9.2’de görüldüğü gibi öğrenci sayısı 1–500 olan okullarla 1000 ve üzeri olan okullar arasında veli boyutunda fark vardır. Fakat öğrenci sayısı 500-1000 olan okulların diğer gruplarla arasında bir fark tespit edilememiştir

e) Yöneticilerin Kadro Durumlarına Göre Yöneticilerin Okul-Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Algılarına Dair Bulgular

Yöneticilerin kadro durumu değişkenine göre yönetici algılarında farklılık olup olmadığı t-test ile karşılaştırılıp Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10 incelendiğinde kadro değişkenine göre veli, okul ve öğretmen boyutlarında anlamlı bir farkın olmadığı gözlenmiştir. Ancak önemi herkes tarafından bilinen eğitim kurumlarının tam yetki ve sorumlulukla görevlendirilmiş ve bu bağlamda kendine

Tablo 10. Yöneticilerin Okul-Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Algılarının Kadro Durumu Değişkenine göre t-test Tablosu

Veli Boyutu					
Gruplar	N	\bar{X}	Ss	t	p
Asil	101	60.1287	10.78950	-.685	.495
Vekil	22	61.8182	8.88892		
Okul Boyutu					
Gruplar	N	\bar{X}	Ss	t	p
Asil	101	29.8317	7.57241	-.539	.591
Vekil	22	30.7727	6.67570		
Öğretmen Boyutu					
Gruplar	N	\bar{X}	Ss	t	p
Asil	101	12.7525	3.08028	.160	.873
Vekil	22	12.6364	3.10982		

özgüveni tam olan asil yöneticiler tarafından yönetilmesi bu eğitim kurumlarının başarısı açısından çok önemlidir.

Sonuç

Araştırma kapsamında elde edilen sonuçlara göre, Denizli İli merkezindeki resmi ilköğretim okullarında görev yapan yöneticilerin okul-aile ilişkilerinde yaşanan sorunlara ilişkin algıları “Orta” düzeydedir. Yöneticilerin sorunlara ilişkin algılarında, yöneticilerin % 62 si “orta” düzeyde, % 22 sı “düşük” düzeyde, %16 sı “yüksek” düzeyde algıya sahiptir. Yöneticilerin parasal sorunları, velinin eğitim düzeyi ile ilgili sorunları, okul-aile toplantılarının işlevsel olmamasından kaynaklanan

sorunları ve öğretmenlerin velileri yeterince tanımamalarından kaynaklanan sorunları öne çıktığı görülmüştür.

Yönetici algılarına göre okul, velilerin eğitilmesi ve okul-aile toplantılarının daha işlevsel hale getirilmesi konularında üzerine düşen görevi tam olarak yerine getirememektedir. Resmi ilköğretim okullarında görev yapan yöneticilerin okul-aile ilişkilerinde yaşanan sorunlara ilişkin algılarında; veli boyutundan kaynaklanan sorunların daha sık görüldüğü saptanmıştır.

Denizli İli merkezindeki resmi ilköğretim okullarında görev yapan yöneticilerin okul-aile ilişkilerinde yaşanan sorunlara ilişkin

algılarında; kıdem, mezun olunan okul ve kadro durumu değişkenlerine göre anlamlı bir fark bulunmaz iken, okulun içinde bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik durumu değişkenine göre veli ve okul boyutlarında sosyo-ekonomik açıdan düşük ve orta ile yüksek bölgeler arasında anlamlı bir fark gözlenmiştir. Düşük ve orta sosyo-ekonomik duruma sahip bölgelerdeki okul yöneticilerin sorun algılamaları yüksek çıkmıştır.

Yöneticiler sorunların oluşumunu büyük ölçüde öğrenci velisine bağlamaktadır. Resmi ilköğretim okullarının maddi bakımdan veli desteğine ihtiyaç duymadan işlerini yürütebilir hale getirilmesinin okul-aile

ilişkilerinde yaşanan sorunları azaltacağı ve okul-aile arasında daha sağlıklı bir iletişim sağlayacağı söylenebilir. Okulların aileler için eğitici seminerler düzenlemesi okul-aile ilişkilerinde yaşanan sorunların çözümüne katkıda bulunabilir. Öğretmenlerin ise ev ziyaretleri v.b. yöntemlerle velilerle iletişim kurması ve onları yakından tanınması da okul- aile ilişkilerinde yaşanan sorunları azaltacağı düşünülmektedir. Ayrıca sosyo-ekonomik açıdan düşük olan bölgelerdeki okullarda okul-aile ilişkilerinde daha çok sorun yaşanmaktadır. Bu bölgelerdeki velilerin eğitime verdiği önemi artırmak için önlemler alınmasını söyleyebiliriz.

KAYNAKÇA

- Adams,K,S; Christenson,S,L (1999) *Trust and the Family–School Relationship Examination of Parent–Teacher Differences in Elementary and Secondary Grades*, Journal of School Psychology Vol:38 No:5, Pg:477-497 <http://www.sciencedirect.com/>
- Akbaşı, S (2007). *Orta Öğretim Kurumlarında Okul-Aile Birliklerinin Görevlerini Gerçekleştirme Düzeyleri*. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.
- Akyüz, H (1991). *Eğitim Sosyolojisinin Temel Kavram ve Alanları Üzerine Bir Araştırma*. M.E. B. Yayınları, Ankara.
- Albayrak, F (2004). *İlköğretim Okullarının Yönetiminde Okul Aile Birliklerinin Okul Yönetimine Katkısı*. Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü (yayınlanmamış Y.L Tezi), Ankara.
- Aslan, B (1984), *Ankara Merkez İlçelerinde Temel Eğitim Birinci Kademe Düzeyinde Okul-Aile İlişkileri*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara.
- Aydın, A (2004). *Sınıf Yönetimi*. Tekağaç Eylül Yayınları, Ankara.
- Bacanlı, H (2002). *Ana baba İle İlişkiler*. Pegem Yayıncılık, Ankara.
- Balcı, A. (1995). *Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem, Teknik ve İlkeler*, 72 TDFO Bilgisayar Yayıncılık, Ankara.
- Başaran, İ. E (1984). *Yönetime Giriş*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayın no:135, Ankara.
- Bilgin, M (1990). *Ankara Merkez İlçelerindeki Ortaokullarda Okul ve Ailenin İşbirliği ve Sorunları* Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.
- Brittingham, K,V (1998) *The Characterization of Successful School, Family and Community Partnership*, The University of Wisconsin-Madison, <http://proquest.umi.com umi#:AAT 9825742>
- Boydak, H A (2004). *Lider Öğretmen*. Beyaz Yayınları, İstanbul.
- Bursalıoğlu, Z (2002). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış*. Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- Çelik, N, (2005). *Okul-Aile İlişkisinde Yaşanan Sorunlar*, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Çeviş, M (2002) *Denizli İli Merkez İlköğretim Okullarındaki Okul-Aile İşbirliğinin Yönetici, Öğretmen ve Veli Tarafından İdeal ve Pratik Düzeyde Değerlendirilmesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Doğan, T (2003). *Öğretmen ve Eğitim Yöneticilerine Rehber*. Seçkin Yayınevi, Ankara.
- Dornbusch,S.M; Ritter,P.L; Leiderman,P.H; Roberts,D.F; Fraleigh,M.J (1978) *The Relation of Parenting Style to Adolescent School Performance*, Society for Research in Child Development, Vol:58, No:5, Pg: 1244-1257 <http://www.jstor.org/stable/1130618>
- Erçetin, S ve Özdemir, M Ç (2004). *Sınıf Yönetimi*. Asil Yayın Dağıtım LTD, Ankara.

- Erdoğan, İ (2003). *Sınıf Yönetimi*. Sistem Yayıncılık, İstanbul.
- Fidan, N ve Erden, M (1986). *Eğitim Bilimine Giriş*. Repa Eğitim Yayınları, Ankara.
- Garnefski, N; Diekstra, R, F, W (1996) *Perceived Social Support from family, school, and peers: relationship with emotional and behavioral problems among adolescents*, Department of Clinical and Health Psychology, University of Leiden, The Netherlands. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/8973073>
- Hoover, K, V; Bassler, O, C; Brissie, J, S (1992) *Explorations in Parent-School Relations, The Journal of Educational Research*, Vol. 85, No. 5 pp. 287-294 <http://www.jstor.org/stable/27540488>
- Karasar, N. (2005) *Bilimsel Araştırma Yöntemi Kavramlar, İlkeler, Teknikler*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Kara, C. (2007) *Denizli İlköğretim Okullarında Okul Çevre İlişkileri Üzerine Öğretmen Görüşleri*. Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Denizli.
- Kazak, E (1998). *Okul-Aile İşbirliği ve Sorunları*. Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.
- Koçak, Y (1988). *Okul-Aile İletişiminin Engelleri*. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Lareau, A (1987) *Social Class Differences in Family-School Relationship: The Importance of Cultural Capital*, *Sociology of Education* Vol:60, No:2, Pg:73-85 <http://www.jstor.org/stable/2112583>
- Oğan, M (2000). *Okul- Aile Birliği ile Ana-Baba İletişimi ve Velilerin Eğitim Beklentisi*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara.
- Öz, F (1983). *Cumhuriyet Döneminde Eğitim*. M.E. Basımevi, İstanbul.
- Sevinç, M (2003). *Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar*. Morpa Kültür Yayınları, İstanbul.
- Şimşek, N. (2008), *İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin ve Öğrenci Velilerinin Görüşleri Nedir?*. Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Denizli.
- Şişman, M (1986). *Orta Dereceli Okullarda Okul-Aile Birliği Çalışmalarının Değerlendirilmesi*. Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- Şişman, M ve Turan, S (2004). *Sınıf Yönetimi*. Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- Smrekar, C, E (1991) *Building Community: The Influence of School Organization on Patterns of Parent Participation*, The Faculty of Peabody College Of Vanderbilt University, U.S.A, <http://eric.ed.gov/ERICWebPortal/ED347674>
- Stevenson, D, L; Baker, D, P (1987) *The Family-School Relation and the Child's School Performance*, Department of Sociology, Catholic University of America, Washington, U.S.A, <http://www.jstor.org/satable/1130626>
- Whitehouse, E, M (2008) *Family Invelment in School: Family and Teacher Perception and Effects on Student Performance*, The University of Minnesota, U.S.A, <http://gradworks.umi.com/33/02/3302323.html>